

De Bruggenrijt: boeren afvoerputje of natuurschoon?

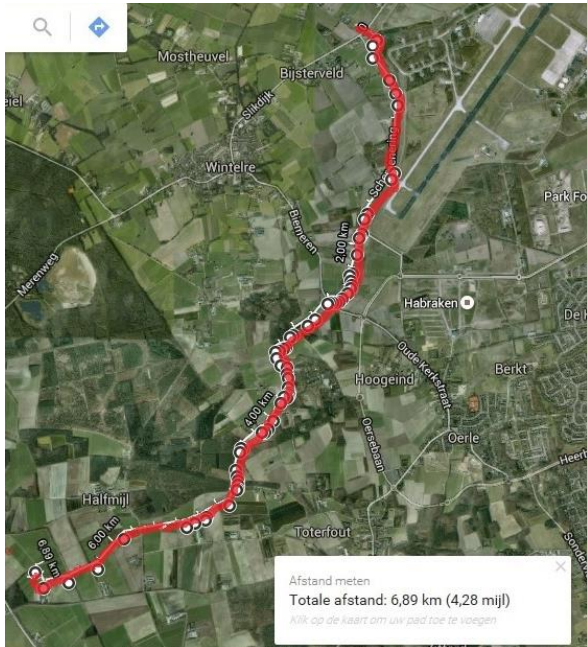
Michel van Mol

Onderzoeksvraag

Wat is de landschappelijke functie van de Bruggenrijt en welke (tegenstrijdige) belangen spelen hier?

Gebiedsbeschrijving

De Bruggenrijt (figuur 1) is een 6.89 km lange rivier die loopt vanaf de Halfmijl (gehucht nabij Eindhoven) tot aan de zuidwest kant van Eindhoven Airport alwaar dit riviertje overgaat in de Ekkersrijt. De Bruggenrijt loopt dus dwars over het Kempisch plateau. Dit is een zandgrond die door de boeren in de Brabantse Kempen intensief gebruikt wordt voor zowel landbouw als weide. De Bruggenrijt is een flink aantal jaren geleden ontsprongen uit een ven. Echter hebben boeren dit ven drooggelegd en jarenlang gebruikt als landbouwgrond. Eind 2014 is dit ven weer in ere hersteld na een verplicht herinrichtingsplan in dit gebied. Dit alles vanwege speciale diertjes: de kamsalamander en de knoflookpad. Beiden ernstig bedreigd in Nederland.

Figuur 1: Loop van de Bruggenrijt [1].

Resultaten

De Kempische zandgronden zijn voedselarm. Vandaar dat de boeren hun grond stevig moeten bemesten. Na een flinke **neerslag** periode gebeurt het regelmatig dat de mest mee het land af spoelt. Dit leidt dan tot **eutrofiëring**. Temeer daar de **stroom-snelheid** enorm laag is.

Ook het waterniveau (Figuur 2) in de Bruggenrijt verschilt enorm tussen de winter (50-70 cm) en de

Figuur 2: Rivier de Bruggenrijt nabij Wintelre. (Eigen foto)

zomer (0-10 cm)^[2]. Omdat de rivier in de zomer regelmatig droogvalt, kan het nauwelijks zijn functie als natte ecologische verbindingszone tussen het oorspronkelijke ven en de rivier de Ekkersrijt vervullen. Tijdens het herinrichtingsplan heeft DLG (Dienst Landelijk Gebied) allerlei maatregelen genomen om dit te verbeteren. Ten eerste zijn er verschillende drempels in de rivier gelegd. De **grondwaterspiegel** wordt hierdoor verhoogd. Als tweede zijn een aantal **stuwen** geplaatst. Een derde maatregel is het verbreden van de rivier en het aanleggen van een ven (Figuur 3) wat ervoor moet zorgen dat de **piekafvoer** kan worden opgevangen en geborgen in de Bruggenrijt en dat de rivier dus langer watervoerend zal zijn^{[3]+[4]}. Dat zal de functie als natte verbindingszone goed doen. Om de waterkwaliteit te verbeteren en de eutrofiëring tegen te gaan zijn er schouwpaden aangelegd waardoor er een afstand is gecreëerd tussen de landbouwgrond en de **waterloop**^[3]. Tevens kunnen die paden gebruikt worden om de rivier te maaien en om te wandelen.

Figuur 3: Huidige situatie na opnieuw aanleggen ven op de plek waar de Bruggenrijt ontspringt (eigen foto).

Conclusie

Het herinrichtingsplan in het stroomgebied rondom de Bruggenrijt is een mooi voorbeeld hoe verschillende tegenstrijdig belangen kunnen leiden tot een mooi resultaat. Na dit plan is de landschappelijke functie zowel afvoer van overtollig water voor de akkers als natuurschoon. Slimme maatregelen om de kwaliteit en het peil van het water te verbeteren zullen de primaire functie als natte verbindingszone ten goede komen.

Referenties

- [1] Google Maps, bezocht op 22-11-2015, www.google.com/maps
- [2] Van Reenen, E., 01-05-2014, Aanleggen van een natte ecologische verbindingszone. Waterschap de Dommel.
- [3] Van Der Zwart, C.M., 2009, Wintelre-Oerle inrichtingsplan. DLG rapport.
- [4] Provincie Noord-Brabant, bezocht op 24-11-2015, <http://www.brabant.nl/Dossiers/Dossiers-op-thema/Platteland/Landinrichtingsprojecten/WintelreOerle/Inrichtingsplan.aspx>